

nati00ns.eu

Misije EU: Novost programa Obzorje Evropa – nacionalni dogodek z deležniki

21/04/2023

- Ključni poudarki Misije
- Živi laboratoriji in svetilniki zdravja tal
- Tematski poudarki razpisov za žive laboratorije 2023
- Vključevanje javnosti

Funded by
the European Union

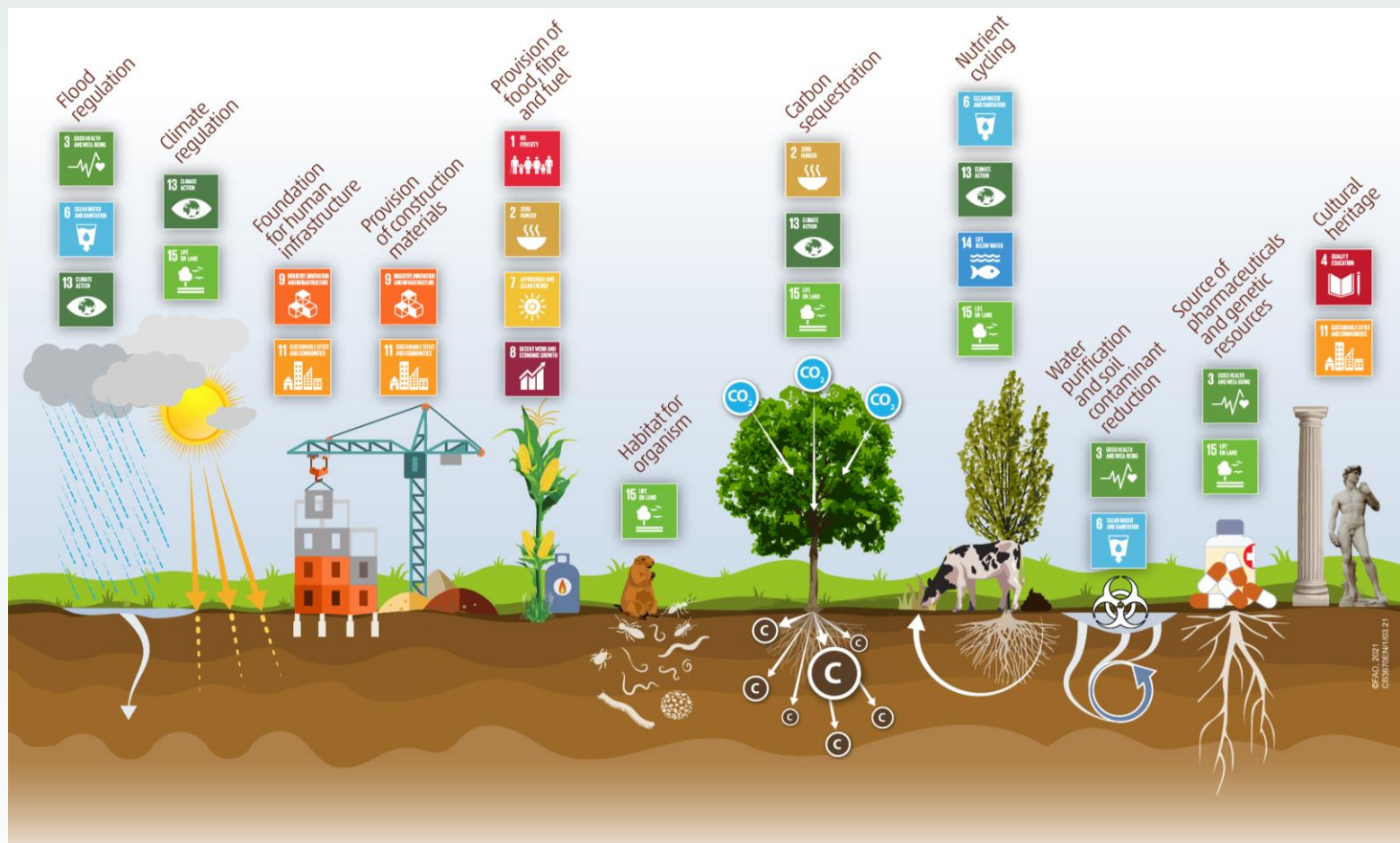

Ključni poudarki Misije

Zdravje tal

- so bistvenega pomena za vzdrževanje vseh življenjskih procesov na zemlji
- imajo stalno zmogljivost za vzdrževanje dejavnosti ekosistema.

Healthy soils, a prerequisite to achieve the SDGs. Source: fao.org

Dejavniki tveganja za zdravje tal

- Tla, degradirana zaradi človeških dejavnosti, vključno z antropogenimi podnebnimi spremembami;
- Pogosto se krepí, zaradi pomanjkanja razumevanja ali izobrazbe;
- 2/3 evropskih kmetijskih, naravnih in podeželskih površin je ogroženih;
- Ekosistemske zmogljivosti so omejene, stroški degradiranih območji izjemni (> 50 milijarda € yr⁻¹).

Misija "Dogovor za zdravje tal v Evropi"

- 1 od petih Misij EU;
- Misija omogoča prehod za zagotovitev zdravja tal do 2030;
- Misija v središču zelenega dogovora EU: prehod za premagovanje nevarnosti podnebnih sprememb in degradacije okolja.

Dobrobiti Evropskega zelenega dogovora

1. Omiliti dezertifikacijo

2. Ohraniti in okrepiti zaloge organskega ogljika v tleh

3. Ustaviti pozidavo tal in krepiti ponovno uporabo tal v urbanih okoljih

4. Zmanjšati onesnaženje tal in izboljšanje obnove

5. Preprečiti erozijo

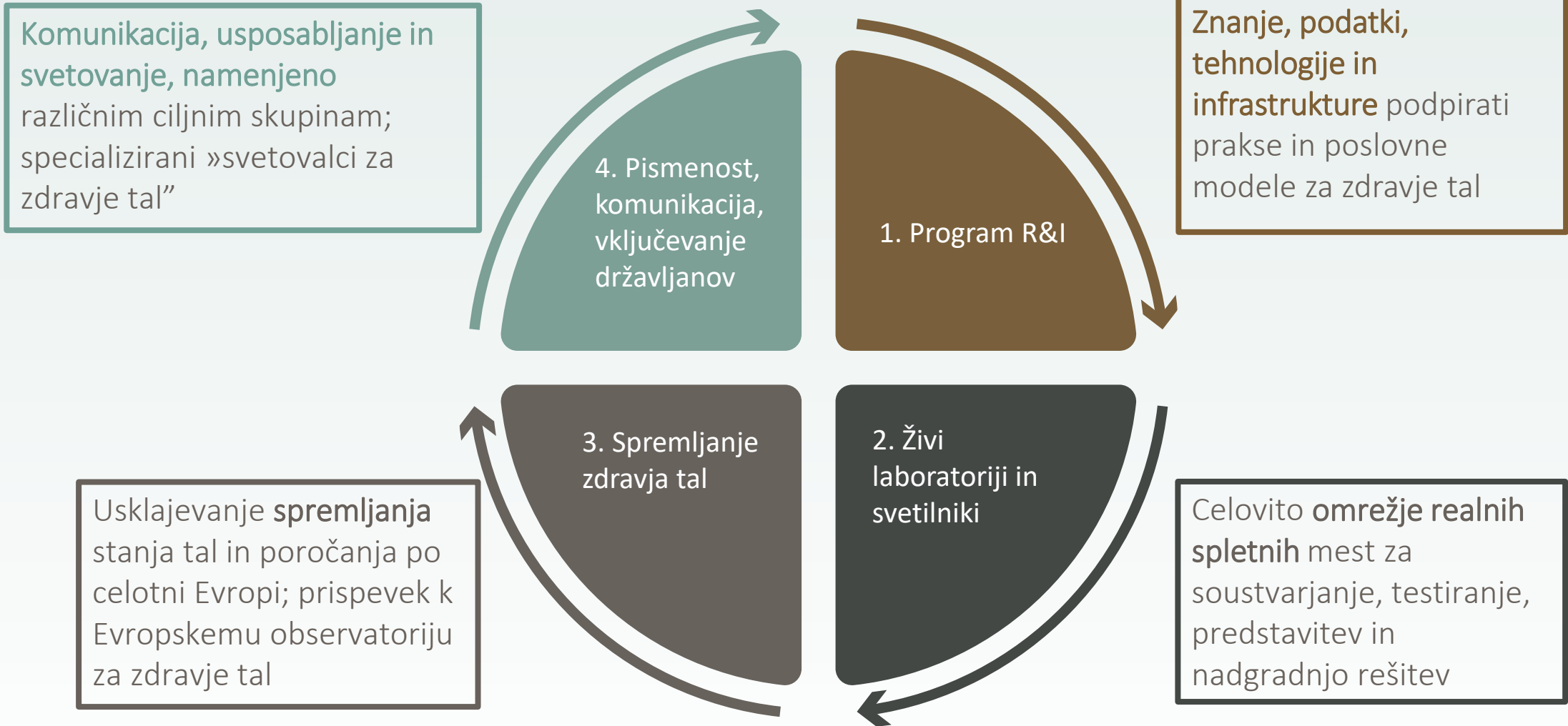
6. Izboljšati strukturo tal za povečanje biotske raznovrstnosti tal

7. Zmanjšati globalni odtis EU na tleh

8. Izboljšati pismenost o tleh v družbi

Cilji in izvajanje misije za zdravje tal

- 100 živih laboratorijev in svetilnikov na vseh vrstah rabe zemljišč: kmetijstvo, gozdarstvo, naravna, industrijska in urbana območja;
- Poskrbeti za prepoznavnost tal kot ključnega, a na splošno „neprepoznanega“ družbenega bogastva in javne dobrine;
- Voditi, predstaviti in pospeševati prehod v okrepjeno zdravje tal.
- Pristop od spodaj navzgor: temelji na odprti znanosti in interaktivnih, participativnih inovacijah z močnim sodelovanjem deležnikov in državljanov;
- Skupno izvajanje misije s strani raziskovalcev, upravljavcev zemljišč, regij, podjetij, oblikovalcev politik, državljanov in mednarodnih partnerjev;
- Pospešiti soustvarjanje in sprejemanje rešitev.

Zdravje tal Živi laboratoriji in svetilniki

Zdravje tal Živi laboratoriji *

Skupne pobude za soustvarjanje znanja in inovacij

“Na uporabnika osredotočeni, na prostoru temelječi interdisciplinarni raziskovalni in inovacijski ekosistemi, ki vključujejo upravljavce zemljišč, raziskovalce in druge relevantne partnerje v sistemskih raziskavah in sooblikovanju, testiranju, spremljanju in vrednotenju rešitev v okoljih realnega življenja, da se izboljša njihova učinkovitost za zdravje tal in pospešitev njihove uporabe.”

- **Osredotočeno** na uporabnika, krajevno in interdisciplinarno
- **Več deležnikov:** Vključite vse relevantne partnerje v sooblikovanje, testiranje, spremljanje in vrednotenje rešitev,
- Uporaba nastavitvev v resničnih **življenjskih situacijah** za pospešitev sprejemanja.
- **Vsebuje** več območij (npr. kmetije, izkoriščanje gozdov, mestni parki) na regionalni ali podregionalni ravni.

Zdravje tal Svetilniki

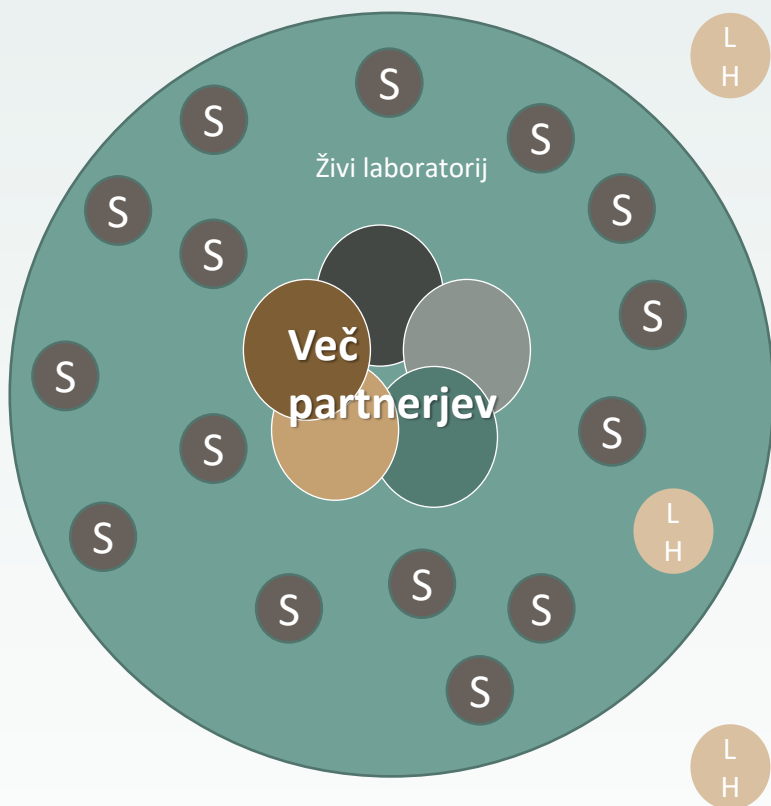
Posamezne lokacije z izjemno uspešnostjo

“Prostori za predstavitev rešitev, usposabljanje in komunikacijo, ki so zgledni v svojem delovanju v smislu izboljšanja zdravja tal”

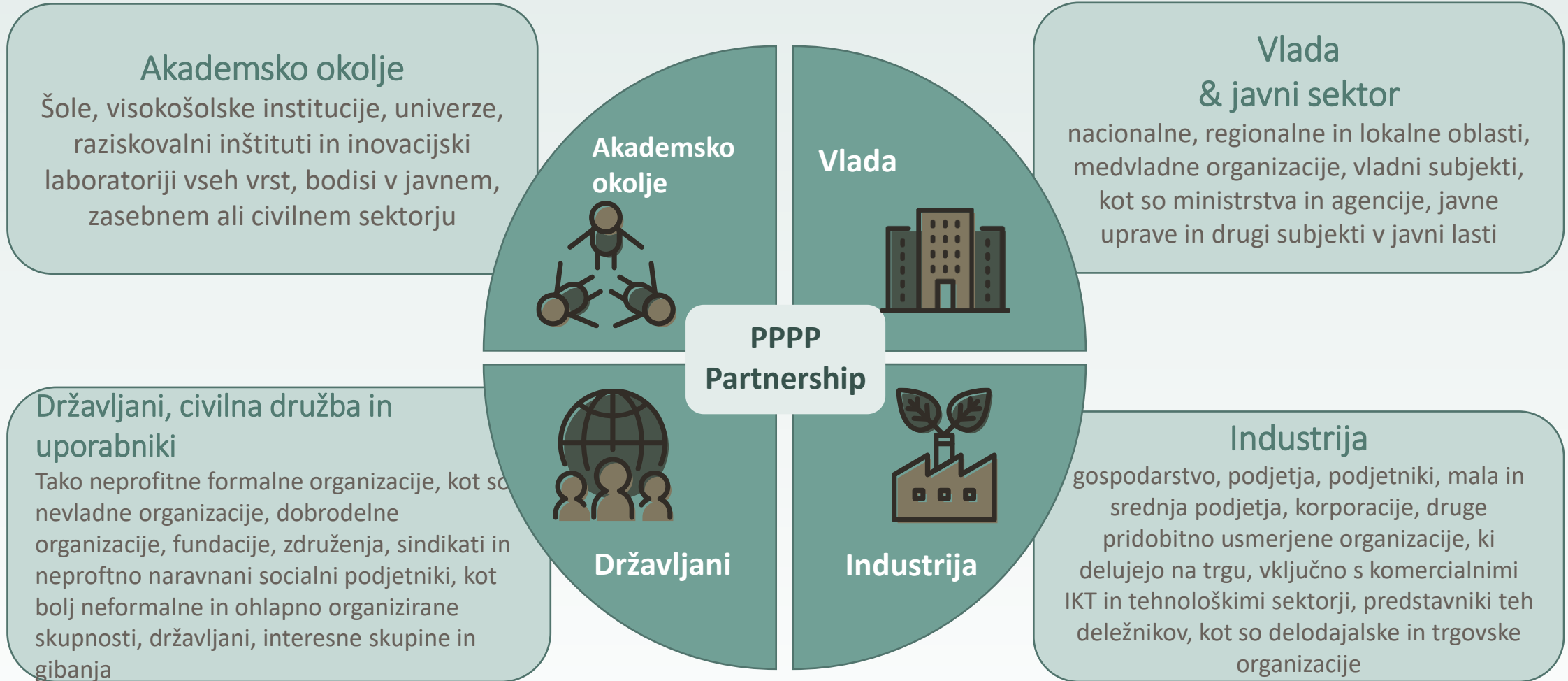
- **Predstavljajo** dobre prakse in vrhunske rešitve.
- So prostori demonstracije, usposabljanja, mreženja in komunikacije z bodočimi uporabniki, oblikovalci politik ali širšo družbo.

* Definicija je prilagojena za namene živih laboratorijev zdravja tal in izhaja iz „Implementacijskega načrt - Dogovora za zdravje tal v Evropi“.

Vsebuje in združuje elemente ENOLL definicije s tistimi, ki jih je za agro-ekološke žive laboratorije oblikovala delovna skupina G20 kmetijskih znanstvenih svetnikov skupine G20.

	Lestvica	Dejavnosti	Učinkovitost pri izboljšanju zdravja tal
Živi laboratorij	Regionalna/podregionalna pokrajina	Usklajevanje eksperimentov in partnerjev	V teku na ravni širše krajine
Živi laboratorij testno mesto	Lokalno (ena kmetija/gozd, eno mestno območje itd.)	Soustvarjanje znanja in inovacij	V teku na določenem prostoru
Svetilnik	Lokalno (ena kmetija/gozd, eno mestno območje)	Eksperimentiranje in/ali demonstracija	Izkazana visoka zmogljivost

Živi laboratoriji*

CILJ

- **Inovativnost, soustvarjanje**, formalno učenje
- Prispevek k **družbenim izzivom**
- **Izboljšanje zdravja tal in povezanih ekosistemskih rešitve** (=> cilji misije)

DEJAVNOSTI

- **Soustvarjanje, sorazvoj in eksperimentiranje inovacij**, ki izboljšujejo zdravje tal in s tem povezane ekosistemske rešitve
- **Raziskave o vplivu inovativnih praks na ekosisteme**
- **Mreženje in izmenjava znanja**
- **Predstavitev** (zlasti svetilniki)

UDELEŽENCI

- **Javno-zasebno partnerstvo posameznikov**
- **Pravi uporabniki (upravljavci tal, povezani s široko paleto deležnikov in odločevalcev)**
- **Predstavitev:** širša javnost, prostor politike, EIP in ustrezna omrežja

KONTEKST

- Več **disciplin** (-> interdisciplinarno, vklj. družbene vede), metode, razsežnosti (tehnične, ekonomske, socialne))
- **Pristop**, ki temelji na kraju in kontekst življenja v resničnem okolju = resnične kmetije/gozd/urbana mesta
- **Robusten znanstveni okvir za oceno ekosistema**
- **Odprtost**, komunikacija, razširjanje

Svetilniki

Merila, ki temeljijo na zgladni uspešnosti v smislu zdravja tal in s tem povezanih storitev ekosistemov

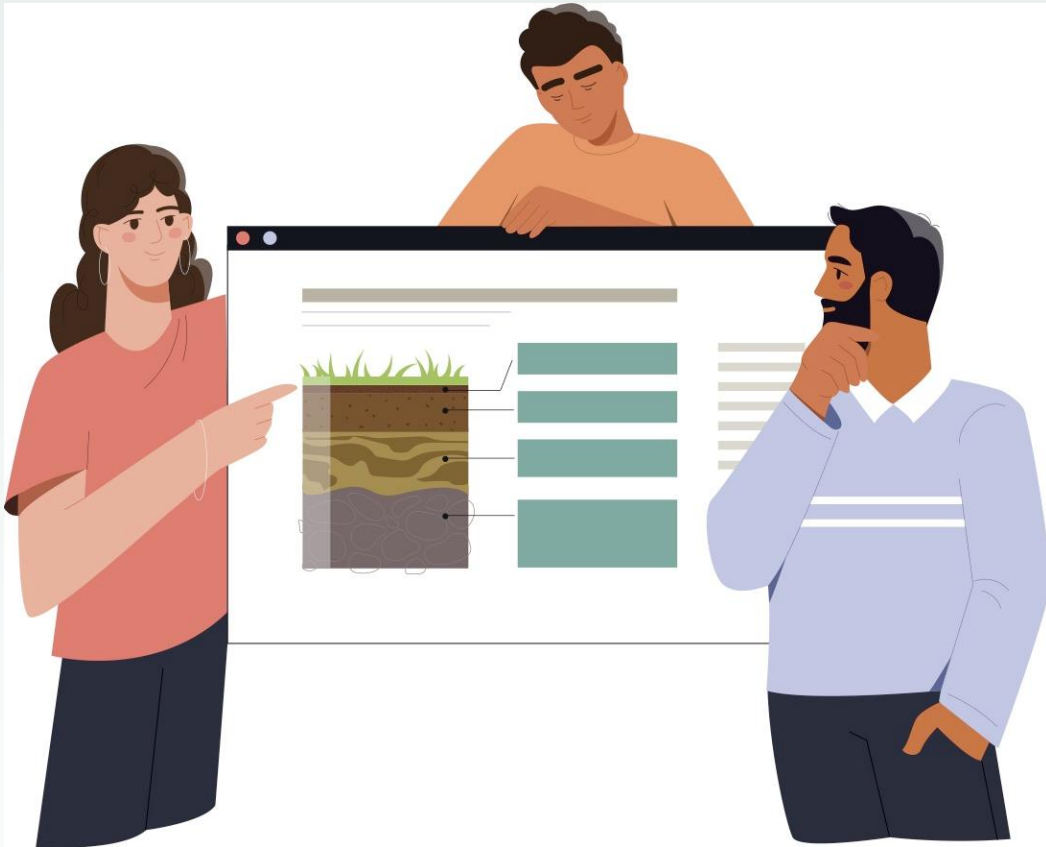
- Kompleksnih izzivov ne morejo rešiti zgolj deležniki na enem področju
- Pomanjkanje zaupanja med deležniki
- Drugačen jezik
- Drugačen pristop (od rešitve usmerjeno k problemu)
- Različni cilji (pratične rešitve / znanstvene objave)
- Praktične rešitve iz ene kmetije se ne širijo
- Praktične rešitve se ne vrednotijo
- Veliko motiviranih kmetov, „ki se jih ne sliši“
- ...

Sodelovanje v ekipi z več deležniki

- ... navdihne
- ... nauči razmišljanja zunaj okvirov
- ... krepi medsedbojno razumevanje
- ... krepi sposobnosti sprejemanja različnih pogledov med deležniki
- ... omogoča poenotenje ciljev
- ... skupnega dela namesto dela ob drugih
- ... omogoča hitrejša, bolj ovrednotena (z različnih pogledov) in zato lažje razširljive rešitve
- ...

Delovanje

- Izkušnje
- Zavezanost
- Odprtost
- Komunikacija

Uporabniki

- Vključevanje uporabnikov
- Uporabniško vodeni
- Soustvarjanje
- Vrednote
- Realnost

Organizacija

- Partnerstva
- Upravljanje
- Vodenje
- Infrastruktura

Poslovni model

- Inovacijski ekosistemi
- Pristop življenjskega cikla
- Pokritost vrednostne verige
- Poslovni modeli

Kmetijski LLs

Urbani LLs

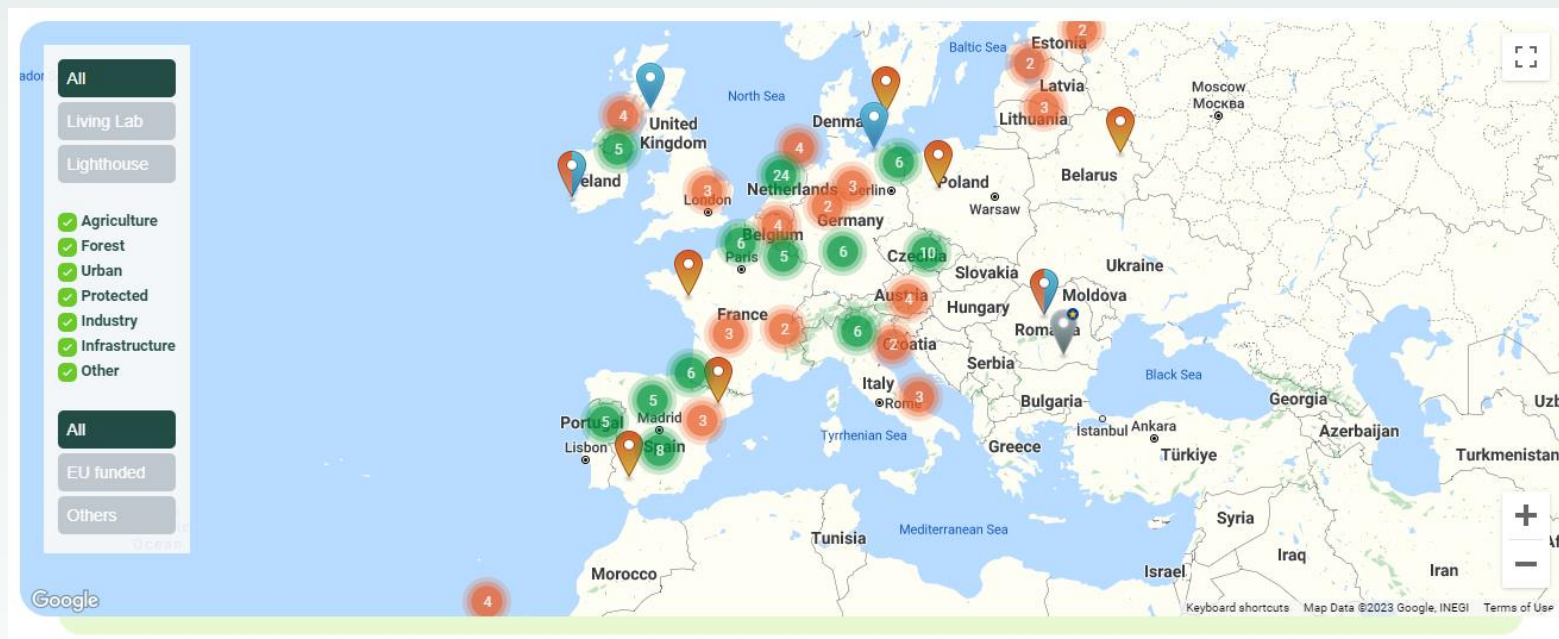

Gozdarski LLs

Industrijski LLs

<https://prepsoil.eu/living-labs-and-lighthouses/map>

Živi laboratoriji, prikazani na zemljevidu, ne izpolnjujejo nujno merila za izbiro in postavitev živih laboratorijev v okviru misije za zdravje tal, predstavljene v implementacijskem načrtu misije. ENOLL bo od sredine leta 2023 izvedel ponovno oceno navedenih živih laboratorijev v skladu z merili misije.

PA4ALL je bil ustanovljen kot stičišče vseh relevantnih deležnikov. To je prvi LL v Srbiji in eden prvih v Evropi, ki se osredotoča na precizno kmetijstvo. PA4ALL je svoje dejavnosti zasnoval na izobraževanju svoje skupnosti o usmerjenem kmetijstvu, motiviranju končnih uporabnikov za testiranje in potrjevanje IT inovacij ter zagotavljanju njihovega sprejemanja med različnimi deležniki.

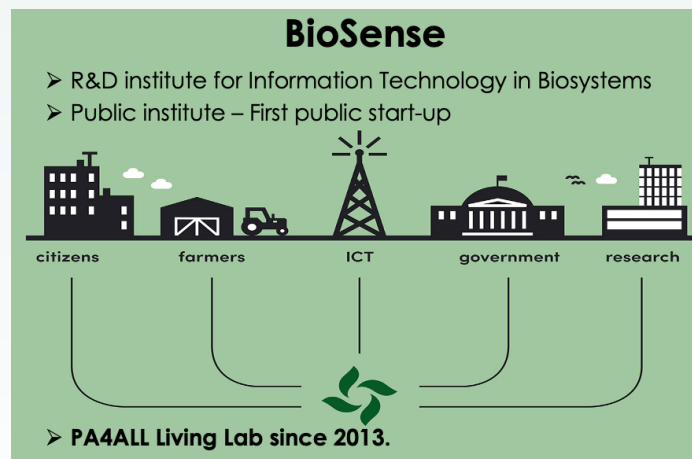
PA4ALL - Precision Agriculture for All

BioSense Institute

Država: Srbija

Teme: Kmetijstvo & hrana,
Krožno gospodarstvo,
Izobraževanje/usposabljanje;
Okolje/podnebne spremembe

Website: <https://biosens.rs/>

Digitalna vas

Digitalna preobrazba kmetijstva in skupnosti
[YouTube video](#)

Robotska platforma LALA – na kmetijskem laboratoriju

Vzorčenje tal na kmetiji in analiza
[YouTube video](#)

ÖMKi On-Farm Living Lab je na kmetijsko ekologijo usmerjena državna participativna eksperimentalna mreža, ki vključuje različne terenske poskuse in tehnološke teste, ki so zasnovani in soizvedeni s kmeti na Madžarskem, s ciljem spodbujanja kmetijsko-ekološkega prehoda. Preko nacionalne mreže ÖMKi preizkuša, kako so na novo izdane trajnostne in ekološke tehnologije, izdelki in prakse uspešni v raznolikem vsakodnevnem kmetovanju..

ÖMKi On-farm Living Lab

Hungarian Research Institute of Organic Agriculture

Država: Madžarska

Teme: Kmetijstvo & hrana

Website: <https://biokutatas.hu/en>

Email: info@biokutatas.hu

<https://biokutatas.hu/en/page/show/onfarm>

<https://www.youtube.com/watch?v=zn75i1luf3o&t=9s>

**KRAKOW
TECHNOLOGY
PARK**

Tehnološki park Kraków (KPT) je najpopolnejša točka vse na enem mestu za podjetja, ki delujejo na Poljskem. Na voljo imajo celotno zbirko orodij, ki strankam omogočajo boljši in hitrejši razvoj. Ekosistem, ki so ga zgradili, sestavlja približno 350 podjetij, ki jim redno pomagajo graditi najboljše pogoje za razvoj svojih podjetij in povečanje prodaje. Portfelj pobud KPT vključuje več zelenih projektov.

The Kraków Technology Park

Država: Poljska

Teme: Zelena in digitalna transformacija, umetna inteligenca, podatkovna analiza in simulacija, etc.

Website: <https://www.kpt.krakow.pl>

Email: biuro@kpt.krakow.pl

Microparks

Participatory Design of Green Spaces

Torino City Lab (TCL) je pobuda, namenjena ustvarjanju bolj dostopnih pogojev za podjetja in druge zainteresirane strani, da se odzovejo na posebne odprte izzive kot odgovor na konkretne potrebe območja, javne uprave in njenih državljanov. TCL omogoča preizkušanje inovativnih rešitev ali poslovnih idej v realnih razmerah na ozemlju.

Pred kratkim se je Torino City Lab (TCL) ponovno zagnal s paradigmo pametnega življenja in s ciljem prispevka k ekološkemu in digitalnemu prehodu območja in storitev za državljane. To odraža zavezo mesta za ohranjanje podnebne nevtralnosti do leta 2030. TCL vključuje veliko število lokalnih in mednarodnih partnerjev javnega in zasebnega sektorja ter vse zainteresirane strani, ki jih zanima podpora in rast lokalne mreže inovacijskega ekosistema.

Torino City Lab

Država : Italija

Teme: Nova regenerirana tla, urbane kmetije in vrtovi v skupnosti, dostopni zeleni koridorji, etc (EUSO OBJ 3,6,& 8)

Website: <https://www.torinocitylab.it/en/>

Email: torinocitylab@comune.torino.it

Orti Generali urban gardens

New soil along the banks of Sangone stream

Forli, območje pred muzejskim kompleksom San Domenico

Save Our Soil for LIFE je demonstracijski projekt, financiran v okviru programa LIFE »Učinkovitost okolja in virov«, katerega cilj je prispevati k izvajanju evropskih smernic o varstvu tal in urbani regeneraciji na občinski ravni..

Dejavnost obsega razploditev in detlakovanje zelene površine cca. 6.500 m² hidroizolirano in trenutno namenjeno javnemu parkirišču, skozi:

- odstranitev talnih oblog in obstoječih konstrukcij do spodnjega prepustnega sloja;
- obnova območja z zasipavanjem zemljine in zgornje plasti zemlje;
- ustvarjanje itinerarjev kolesarsko-pešcev in podzemnih pripomočkov.

S.O.S. 4 LIFE - Save Our Soil for LIFE

Država: Italija

Teme: De-sealing & de-paving soils

Območja: urbana regeneracija, zelene urbane površine (EUSO OBJ 3,6, &8)

Website: <https://www.sos4life.it/>

Email: stefano.bazzocchi@comune.forli.fc.it

Tematski poudarek razpisov za žive laboratorije 2023

Podane informacije predstavljajo pogled projekta NATIOONS.

Edini uradni vir informacij predtavlja delovni program Misij EU 2023–2024, ki ga je Evropska komisija uradno objavila januarja 2023.

Zdravje tal (0108)

HORIZON-MISS-2023-SOIL-01-08:

Soustvarjanje rešitev za zdravje tal v živih laboratorijih

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-miss-2023-soil-01-08>

Ogljično kmetovanje (0109)

HORIZON-MISS-2023-SOIL-01-09:

Ogljično kmetijstvo v živih laboratorijih

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-miss-2023-soil-01-09>

- Rok za prijave: 20. september 2023 17:00:00 po bruseljskem času
- Enostopenjska oddaja prek portala za financiranje in razpise;
- Raziskovalni in inovacijski ukrepi: 100 % financiranje za kateregakoli akterja
- 4–5 živih laboratorijev za vsako prijavo v vsaj treh različnih državah članicah in/ali pridruženih državah.

Zdravje tal (0108)

HORIZON-MISS-2023-SOIL-01-08:

Co-creating solutions for soil health in Living Labs

- 36 M€ financiranje
- Pričakuje se financiranje do treh prijav

1. Zmanjšajte dezertifikacijo

2. Ohranjanje in povečanje zalog organskega ogljika v tleh

3. Ustaviti pozidavo tal in povečanje ponovno uporabe tal v urbanih okoljih

4. Zmanjšanje onesnaženja tal in izboljšanje obnove

5. Preprečevanje erozije

6. Izboljšanje strukture tal za povečanje biotske raznovrstnosti

7. Zmanjšanje globalnega odtisa EU na tleh

8. Krepitev pismenost o tleh v družbi

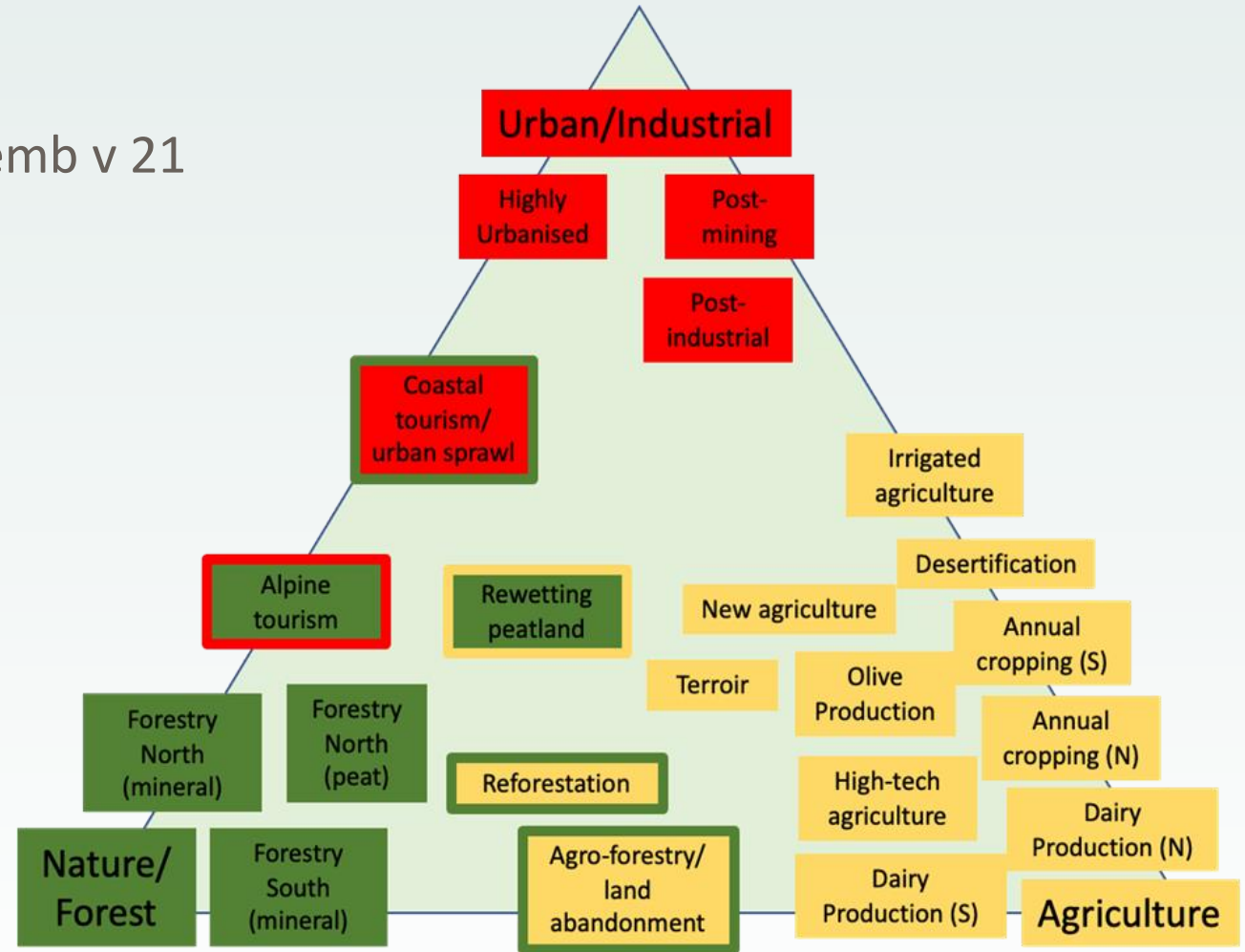
Ogljično kmetovanje (0109)

HORIZON-MISS-2023-SOIL-01-09: Carbon farming in living labs

- 12 M€ financiranje
- Pričakuje se financiranje do ene prijave

Cilj projekta PREPSOIL

Sintetizirajte potrebe tal in gonila sprememb v 21 reprezentativnih regijah EU

Regionalne potrebe na področju tal

- Različne regije imajo različne izzive glede tal in različne raziskovalne potrebe. Na primer zasoljevanje; kontaminacija; struktura (v modri barvi)
- Nekateri izzivi tal so pomembni v različnih regijah, na primer organski ogljik v tleh (v rumeni barvi)

Talni izziv	Potreba po raziskavah
Zelo pomembno	Zelo pomembno
Pomembno	Zelo pomembno
Zelo pomembno	Pomembno
Pomembno	Pomembno
Drugo	Drugo

		SOC	N ₂ O/CH ₄	Peat degradation	Soil erosion	Soil sealing	Salinisation	Contamination	Structure	Biodiversity	Nutrient retention	Water storage capacity
Central	AT (Continental)	Dark Brown	Dark Brown	White	White	White	White	White	White	Dark Brown	Light Blue	Dark Brown
	CZ (Alpine South)	Dark Brown	Dark Brown	White	Light Blue	Dark Brown	White	Light Blue	White	Dark Brown	Light Blue	Light Blue
	DE (Atlantic North)	Light Blue	White	White	White	Light Blue	White	White	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue
	HU (Pannonian-Pontic)	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	White	White	Dark Brown	Dark Brown	White	Light Blue	Light Blue
	PL (Continental)	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	White	Dark Brown	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	SK (Continental)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	SI (Alpine South)	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	CH (Continental)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	White	White	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	White	Light Blue
North	DK (Atlantic North)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	White	White	White	Dark Brown	Light Blue	Dark Brown	White
	FI (Boreal)	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	White	White	White	White	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	White
	LV (Nemoral)	Light Blue	Light Blue	White	White	White	White	White	White	Light Blue	Dark Brown	Light Blue
	LT (Nemoral)	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	NO (Boreal)	Light Blue	Light Blue	White	White	White	White	White	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	SE (Nemoral)	Light Blue	White	White	White	White	White	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
South	IT (Mediterranean North)	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	PT (Lusitanian)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	TU (Anatolian)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	Light Blue
West	BE (F) (Atlantic Central)	Light Blue	Light Blue	White	White	White	White	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	BE (W) (Atlantic Central)	Light Blue	Light Blue	White	Dark Brown	Light Blue	White	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	FR (Atlantic Central)	Light Blue	Light Blue	White	Dark Brown	Light Blue	White	Dark Brown	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	IE (Atlantic Central)	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	NL (Atlantic North)	Light Blue	White	Light Blue	White	White	White	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue
	UK (Atlantic North)	Light Blue	Light Blue	Dark Brown	Light Blue	White	White	White	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Brown

Join the Community

 natioons.eu

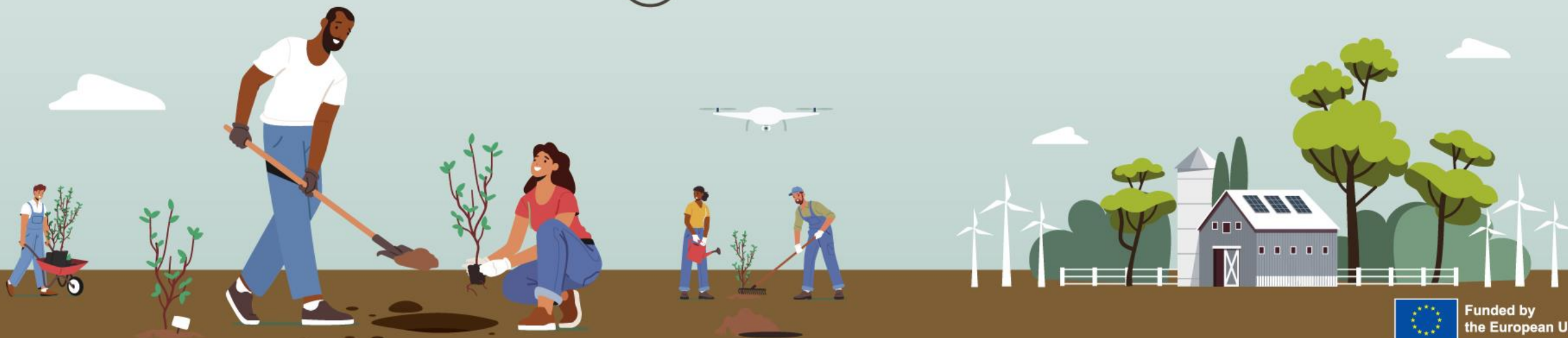
 [@natioons](https://twitter.com/natioons)

 [natioons](https://www.linkedin.com/company/natioons)

Contact Details

Zita GÁBOR

gabor.zita@xiagency.hu

Funded by
the European Union